

„Edinost“ izhaja vsako drugo in četrto sabota vsakega meseca in velja za Trst vse leto gl. 2 kr. — zunaj Trstu po pošti vse leto „2“ 40 „1“ 20 „četrt“ 70

Za oznanila, kakor tudi za „poslanice“ se plačuje za navadne tistopne vrste:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ 2 krat
6 „ „ 3 krat
Za večje črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri pošti, pod obokom tik Kalistrove hiše, na Belvederu pri g. Bertoliniu, V okolici: Na Opčinah v loteriji, na Proseku pri g. Gorjupu, v Bar-koli pri g. Ani Takan in v Bazovici pri Ani Tuš, v Skednji pri Fr. Sencin M. Magdalen z g. J. Ježu. Naročnina in vsa pisma naj se pošiljajo uredništvu v Trstu.

Glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice.

„V edinosti je moč“.

Vabilo.

Politično društvo „Edinost“ za Primorsko bo imelo 6. januarja, na svetih treh Kraljev dan, XX. občni zbor v dvorani tržaške čitalnice (via alle Poste N.º 10) in sicer ob 10 uri dopoldne.

Spored:

1. Volitev odbora;
2. Predlog letnih računov;
3. Tajnikovo sporočilo;
4. Volitev pregledovalcev računov.

Naj se č. udje v obilici zbora vdeleže, ker se bode pri tej volitvi poseben ozir na Istro jemal, da se v odbor zberó dobri isterski rodoljubi.

V Trstu 27. decembra 1878.

ODBOR.

Vabilo na naročbo.

„Edinost“ konča s to številko svoj III. tečaj; dela se na to, da postane tednik v kratkem času, do takrat bode izhajala kakor doslej. Končali smo tri mučna leta, hodili vedno ravno pot. Koliko zaprek ima slovenski list v Trstu, to je neverjetno. Nismo se vstrašili žrtev in nehvaležnega dela ki ga slovenski list, posebno v Trstu daje. List dvakrat na mesec ne zadostuje, ker Trst je prevažen Slovencem; vsak dan je na kupe novic, katerih ne moremo bralcem podajati, trgovina važna, posebno Slovencem, ki v Trst z raznim blagom trgujejo. Sestavil se je odsek, ki dela na to, da postane „Edinost“ izvrsten tednik, duševne moči so zastopane dobro, list bo prinašal dobre uvodne članke, dopise iz najvažnejših krajev, podlistek obeča biti izvrsten, politični pregled bo pojasnjeval naj novejša stvari, gospodarstvo in trgovina boste zastopani s primernim ozirom na slovenski narod. Vsem naročnikom se priporočamo, naj blagovolé nas podpirati i naj vsak še enega naročnika pridobi, kajti Trst je naj važniše mesto Slovanom, kateri se hočejo po trgovini na svojih tleh okrepiti in zadušiti s tem izdajsko lahonsko počenjanje ter postati neodvisni, lastnemu narodu v krepko podporo. Opominjamo vse one, kateri so s plačilom zaostali, naj tekoj poravnajo, sicer bomo primorani, njih imena razglasiti in, če to ne pomore, postopati po postavnem potu. Prvi

list pošljemo mnogim na ogled, kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj, kdor ga obdrži, velja nam za naročnika. Vsa pisma naj se pošiljajo uredništvu, naročnina pa naj se pošilja (via Ponte nuovo) št. 1080-1.

ZAKLJUČEK.

Sleherni človek se pobriga, da pogleda konci leta v svojo knjigo in si predloči stanje svojega gospodarstva, je li napredoval, ali zaostal, ali celo propadel. Staro leto jemlje slovo, stopa v vrsto minolih in zavzame mesto v svetovnej zgodovini na oni strani, ktera je napisana zlatimi črkami.

Na čelu minolega leta stoji beseda „*Swoboda južnih Slovanov*“ vtisnena z rudečo barvo, da ostane potomcem tolikanj boljše v spominu in ptujim narodom v zuamenje, da je po štiristoletnem robovanji tekla plemenita kri v potokih na južnem gorovji in planinah.

Minolo leto je zastokal turški prestol v vseh svojih delih, da se le težko se vzdržuje, ter pade, ko prva prijazna pomladanska rosa poljubi vnovič zabalkanskih dežel cvetne vrte.

Izvršeno je bilo popotovanje severnega strica na jug, prekoračil je Dunav, gorostazni Balkan, ter stopil na obrežje egejskega in marmorskega morja. *Bulgarija, vstani!* čulo se je od Neve in Olge, in ob balkanskih gorah je našel ta glas krepek odmev: *Vitez mogočni, kdo kliče na dan?* —

Vstala je Bulgarija, danes je svobodna in kar ni še dovršeno, to spominja vsacega, da ima še mnogo dni vesoljni svet, v kterih bode rastla slovanska moč, da vzraste do svoje mere.

Zaključek minolega leta vpliva na starca belolasa, vpliva na čvrstega mladeniča in na pohabljenega junaka; njegova roka ali noga počiva v zemlji, ktero je z mečem v roki osvobojeval in poškopil se svojo krvjo. Trgovec se razveseli, ko pri letnem zaključku številke raste in mu pomnoženo premoženje kaže boljšo prihodnost.

Slovani v Avstriji smo pri zaključku v enakem položji; naši računi so bili gotovi, na pesk nismo zidali palač in nismo šli na pot brez brešna, šli smo za jutrovo zvezdo in pripeljala nas je do cilja.

Avstrijski Slovani so se okrepili s pridobljeno Bosno in Hercegovino, pri zaključ-

ku se je sprevidelo, da je draga ladija dualizma luknjasta, ktero skušajo vsi kolovodji nemški in madžarski zakrpati, pa ne gre, vedno huje se potaplja, in Bog ve, bode li pri zaključku prihodnjega leta še na površji plavala z dvema krmiloma. Madžar spredaj, Nemec zadaj sučeta krmilo, dualizem pa pleše po vrtincu, da ga federalizem pogoltne.

Nemškutarstvo na Slovenskem povsod kakor lahonstvo na Primorskem počasi umira; v smrtni borbi ne zametava početja bašibozukov, ampak drži se fanatičnih načel, katera mu grob kopljejo.

Zaključek kaže Slovencem, da je minolo leto bela Ljubljana praznovala pomenljiv zgodovinski shod južnih bratov, ko je praznovala pozdravljanjem očeta naroda začetek novega življenja. Omagalo je nemškutarstvo; bela Ljubljana je prebolela hudo krizo, vse se obnavlja, narodna zavest raste, narastaj obeča narodu lepo bodočnost, nemčurjem propad. Stari birokrati in veterinjaki majó z glavo videč, da velika majka Slava vedno večje vence vije.

Minolo je staro leto, upopolno gleda Slovan v prihodnost, mnogo nam jih je odpalo minolo leto, toda ne obupajmo, kajti, ko eden otide deset novih nam pride; naša garda raste, narodna zavest nam polni vrste z novimi močmi pod trobojnim praporjem.

Zaključek leta 1878 je tudi v ožjem krogu tržaškim Slovencem pomenljiv, padla je svojat mestnega starešinstva, ktera je samovoljno po turški počenjala, gospodarila z novci lahkomisljeno, razvijala lahonsko zastavo ter zatirala avstrijski čut kolikor je mogoče bilo. Z veseljem zaključimo Slovenci jadranskih obal leto, kajti ponosno smemo reči: Naš trud ni bil zastoj, ljudstvo se je začelo zbirati bolj in bolj okrog nas in lahko rečemo: *Mi pred vami in vi za nami.*

Deset dolgih let je rogovilil laški zmaj in nikdar se mu ni moglo do živega priti, a danes je v naših brzdah, v močmi roki prave zavesti in narodnega ponosa.

Zaključek minolega leta kaže nam, da smo razkosani Slovenci v petih pokrajinah s krepko roko segli v splošni narodni stroj in postali v Avstriji oni imenitni faktor, brez kterega se ne more računati, kakor je nemogoč postal vsak račun brez večine, ktero ima edini slovaški narod. Enako nam

kaže zaključek, da se krči število nasprotnikov, Madžar se je v svojih domišljah preživel, korupcija in siromaštvo podkopavata mu vpliv, le turški duh mu zanetava semtertja kak divji zubel v državnem životu. Slovani smo videli pri zaključku znamenje časa. Madžari so vpili eljen törekek, ko so naši bratje za svobodo v potokih kri točili in ko je kramarski Anglež namerjaval Rusiji zaprečiti pot, vpili so Arpadovi sinovi: *eljen Anglija*. Vsaka bilka je dobra potaplajočemu človeku, da bi si pomagal. Ali nič mu ne pomaga, enako je z Madžari, mali njih otok v slovanskem morji zgine prej ali slej.

Zatoraj gledamo pri zaključku mirni v bodočnost, naša doba je lepa spomlad, ktera prorokuje poletje, ki donáša bogate pridelke v narodni hram. Vskliknimo pri zaključku leta: Bože mili! naj bodo vsa prihodnja leta nam ugodna, kakor je bilo minolo, naj sloga še trdnejše zveže brate in junaška roka naj krepkeji cepi sovraga, viharna moč narodne edinosti naj drobi v prah zapreke, naj lomi spono svobode in vžiga luč zavesti. Zgodovina naj piše z jeklom v okvir zlato številko 1878 potomcem v večni spomin.

Tržaški deželni zbor.

(Dalje in Konec).

4. Odprava najdenišnice.

Vže od leta 1874 sim so mislili na to, da bi se tržaška najdenišnica odpravila in letos je deželni zbor po odborovem predlogu sklenol postaviti, po katerej najdenišnica neha 1. julija 1879 in notri ostanejo le tisti otroci, ki bodo omenjenega dneva vže v njej. Kaj da se ima storiti z izpostavljenimi in s takimi otroci, katerih matere so umrle v bolnišnici ali so bile sprejete v blaznico, ali otrok ne morejo rediti, to odloči pozneje deželni odbor. Odborovo poročilo podaje pri tej priliki najdenišnic zgodovino in nasledke, katere hočemo tukaj le na kratko omeniti. Prvo najdenišnico je dal napraviti leta 787 v Milanu ondašnji viši škof; po tem izgledu so nastale take naprave tudi drugod, n. pr. v Ljubljani vže l. 1041, v Rimu, kjer je bilo prvo kolo, l. 1198, največ pa v trinajstem stoletji. Tržaška najdenišnica je bila ustanovljena leta 1769, toraj 15 let pred dunajsko in 20 let pred praško. Sprejemala je najdenice ne le iz Trsta, temveč tudi iz Goriškega, Kranjskega, Koroškega in pod Francosko vladu tudi iz Istre; zlasti veliko s Kranjskega, da si so imeli od l. 1784 dalje tudi v Ljubljani, menda vže v drugo, najdenišnico. Zato je dobila Kranjska dežela l. 1779 ukaz, naj plača tržaške najdenišnici za pretekli čas 3000 gld., za v prihodnje pa po 2000 gld. na leto.

Leta 1853 pa je vlada ukazala, da mora troške za najdenišnico plačati tista dežela, v katerej se najdenišnica nahaja. To je bilo za Trst hud udarec, pa tudi nepri-

merno, kajti n. pr. l. 1855 je bilo v trž. najdenišnici od sto žensk: 59 Kranjc, 15 Istrank, 10 Goričank, 9 iz drugih dežel in le 7 Tržačank; pa tudi otrok je bilo od sto: 60 od kranjskih, 14 od isterskih, 10 od goriških in le 6 od tržaških mater, 10 pa od mater iz drugih dežel.

Trst se je zaradi tega pritoževal pri sodnji, pa nič ni dosegel. Nova postava od l. 1868 ukazuje, naj vsaka dežela skrbi za svoje najdenice, pa kranjska in goriška dežela nečete plačati troškov za svoje najdenice, zato bo treba nove tožbe. Pa naj bi vse to vže bilo, — pravi poročilo, da bi najdenišnica vsaj v pravem oziru kaj koristila! Pa, kakor kažejo številke, najdenišnice ne vstrežajo več duhu časa in tudi ne namenom, ki jih navajajo njih branitelji. Ne zmanjšujejo števila detomorov in izpostavljenec, povečujejo umrljivost otrok; ne pospešujejo ni telesnih ni dušnih moči najdenec, ki se izročajo večidel ubožnim najemnikom; tržejo naravne vezi, ne čuvajo — še na videz ne — časti palih oseb in jih ne obvarujejo za naprej, temveč jim dajejo še potuho in jih odvrčajo od zakona; zato se tudi število najdenecv strašno množi in s tem rasejo tudi troški in zato so tudi druge dežele odpravile svoje najdenišnice, med temi sosedna Kranjska, ki enako odpravo tirja tudi od nas. — Le en govornik, dr. Goracuchi, oglasil se je zoper to postavu in še le v posebnej razpravi, rekoč, da ga odborovo dokazovanje ne prepričuje in sklicevaje se posebno na Galicijo, ki je v poročilu omenjena kot izjema, kjer so se po odpravi ene ondašnje najdenišnice detomori grozovito pomnožili. Govornik je trdil, da le zaradi troškov hočejo odpraviti najdenišnico in da vse drugo so le pretveze.

Mi nečemo se spuščati v razsojevanje te reči; ščasom se vže pokaže korist ali škoda; sicer pa odbor ni hotel dokazati, da najdenišnice škodijo, temveč le to, da nič ne koristijo in da ne vstrežajo več „dnhu časa“.

5. Razširjenje mesta.

To je konj, ki ga naši mestni očetje jašejo vsako leto, kedar sedé v deželnem zboru. Naj si naši bralci, posebno zunanji, ne misle, prebravši ta naslov, da so „skrbni naši“ mestni očetje sklenoli, naj se sedanjemu mestu prizida še kos novega — to delajo le zasebniki in društva — temveč, naj se mestni mejniki pomaknejo noter v okolico in na enej strani do morja. To bi bilo škodljivo okolici, ki bi s tem izgubila najbogatější svoj del in se zmanjšala, pa tudi dotičnim posestnikom, ki bi morali več davke plačevati; ugodno pa bi bilo, da se naši Lahji poganjajo za to, da bi se jim ta stvar posrečila, pa vselej so se jim vpirali okoliški zastopniki in vlada, katera tudi lanskega sklepa v tej zadevi, zaradi neklih posebnosti ni potrdila. Ker postava tirja premembo §. 41 mestnega statuta, zato je treba da so pričujoče tri četrtine vseh, toraj 41 poslancev. Letos je bil ta predlog na dnevnem redu tretje seje, pa ker takrat ni bilo vkup postavnega števila poslancev, prišel je na

vrsto prvi v četrtej seji, pri katerej je bilo pričujočih prav 41 poslancev. Ker je pa okoliški poslanec dr. Loser opomnil, da se ne vdeleži ni razprave ni glasovanja o tej reči, rekel je deželni glavar — župan dr. d'Angeli žalostnim glasom: Teda nismo več v postavnem številu. Okoliški posl. Nabergoj je izrazil svoje začudenje, da si upa odbor spet staviti od okoličanov vedno nasprotovani predlog o razširjanju mesta. Konec seje je hotel glavar naj se ta prej preskočeni predlog obravnava, češ, zdaj smo v postavnem številu; ko je pa še okoliški posl. Nadlišek izjavil, da se ne vdeleži obravnave in je posl. Vatovec šel iz dvorane, moral je stvar spet odložiti na poslednjo sejo, h katerej je poslancev prav gor-ko povabil in pristavil: „Videli bomo, če dosežemo postavno število vkljub onim gospodom, ki so izjavili, da se nečejo vdeležiti“. — In so videli in so dosegli — vsled vdeležbe dveh poslancev, ki sta bila izvoljena v okolici, pa nista okoličana, namreč dr. Strudthoffa in Burgstallerja. Dr. Loserja ni bilo k seji, poslanci Nabergoj, Nadlišek in Vatovec pa so izrekli, da se ne vdeležé obravnave. Poslanec Burgstaller je sicer govoril zoper postavu, pa vendar je obljubil, da bo za njo glasoval, ako zbor sprejme od njega nasvetovane premembe ter je sklenol svoj govor tako-le: „Če prav sem okolice zastopnik, vendar sem tržaški meščan in ker vsi hočejo, naj se mesto razširi, naj se mestu da kar je že res mesto, pa vživa dobrote okolice; izrekam, da se ne zdržim glasovanja“. — Poročevalec je pri zagovarjanju postave rekel, da okolice s političnimi pravicami ni, ker dežela je z mestom vred ena sama občina. (Zakaj pa voli okolica posebej svoje poslance? — Pristavek pisat.); pa tudi kmetom da se ne godi krivica, ker v krajih, ki se vsled te postave združijo z mestom, je 776 mestnih in le 22 kmečkih hiš; 23.326 meščanov in le 368 kmetov in med poslednjimi le 15 volilcev. Pri posebnej razpravi je posl. Burgstaller predlagal, naj vas Lonjar ostane, kakor je bila dozda, v drugem volilnem okraji in naj se izbriše iz petega, ki je vže tako dosti velik in obsega vasi na Krasu, ki niso v nobeni zvezi z Lonjarjem, ki je pod hribom. Večina je ta predlog v drugem branji zavrgla, v tretjem pa sprejela; obravnava o tem je bila silno dolgočasna. Sklep je bil ta, da se mesto razširi in da ostali del okolice naj voli tudi v prihodnje svojih šest zastopnikov, kakor dozda. No, z volilno reformo, ki je hotela okolici vzeti še bornih šest sedežev v zbornici, vendar so odjenjali, ker se jim ni hotela posrečiti. V sprejetej postavi se ne imenuje okolica, temveč se opisuje tako-le: „Tržaške o bčine del, ki ni zapopaden v okrožnej črti mesta!“

Da bomo pravični tudi svojim nasprotnikom in da bo naše poročilo kolikor mogoče popolno, naj pristavimo še, da je zbor sprejel resolucijo, naj se osnovne državne postavne pregledajo in prenaré pravice Trsta; na Nabergojevo interpelacijo pa je deželni glavar v četrtej seji obljubil, da dež.

odbor pripravi in predloži v prihodnji se-
siji postavo za odvracanje poškodovanj na
polji, ki se godé iz hudobije, ali iz lahko-
mišljenosti. — Ko je pa k sklepa dež. gla-
var povabil poslance, naj zavpijejo trikratni
Živel (Evviva) cesarju, slišalo se je žviž-
ganje in ropotanje na galeriji, za katero de-
želni glavar ni imel druge graje, nego to,
da take reči se ne spodobijo v dež. zbornici
in da so surove.

* *

K temu poročilu pristavimo le še ne-
koliko besed o vedenju naših okoliških za-
stopnikov v deželnem zboru. Obžalovati mo-
ramo, da niso vsi enakega duha. Poslanci
gg. Nabergoj, Nadlišek, dr. Loser in Va-
tovec so se vrlo držali, g. Burgstaller je
hodil svojo posebno pot, dr. Strudthoff pa
je v vseh vprašanjih držal z najhujšimi na-
šimi nasprotniki. Čujte, volilci prvega okra-
ja! Dr. Strudthoff, ki vam je pred volitvijo
obetel hribe in doline, on je popolen „pro-
gresist“ ali „rudečkar“, kakor Hermet, Mo-
zes Luzzatto in drugi. — No, hvala Bogu,
presvitli naš cesar je lahonsko gnezdo raz-
dejal, razpustil je tržaški zbor^{*)} in spet
bodo nove volitve. Splošna misel je ta, da
ne moremo dobiti slabšega zbora, nego je
bil dozdani. Volilci naj skrbijo za to, da
dobode novi zbor domorodno, avstrijsko
lice; okoliški volilci pa naj pri izbiranju
kandidatov gledajo tudi na to, da bodo
možje, katerim hočejo zaupati svojo osodo,
imeli srce tudi za slovensko ljudstvo v
okolici.

Na delo in Bog daj srečo!

Dopisi.

V Livnu, 14. decembra.

Ta mesec smo zopet došli iz Glamoča
v Livno, kjer skor gotovo do spomladi osta-
nemo, potem pa bomo videli, kaj bo z na-
mi. — Snega je veliko v mestu, še več pa
v okolici, ceste so mehke na blatni podlagi
in se snegom zametene; ne more se proiti
ni v Sinj ni proti Travniku; stvari postajajo
bolj in bolj drage, vino se še dobi po kri-
stijanski ceni, drv pa velja tovor poldrugi
goldinar tako, da seženj pride nad 40 gld.
pa se jih še dobiti ne more.

11. t. m. je polkovnik Priger delil
svetinje za junaško delovanje pri Livnu, bil
je sicer en sam batalijon v ognju, pa dobilo
je 5 srebrne svetinje prvega, in 17 drugega
reda.

Zvečer se nas je zbralo nad 30 pod-
častnikov pri „Konjičku“ (nemate ga le v
Trstu) med petjem in napivanjem, tu smo
se tudi vrlih tržaških prijateljev pri okrogli
mizi spominjali i še le proti jutru šli vsak
v svojo izbico.

Pravim izbico, kajti ne manjka dosti,
da ne bi moral okna odpreti kadar košuljo
menjam, če po konci stojim z glavo v strop
butnem; tolikokrat sem uže s čelom vanj in

^{*)} Nekdo je tej veselej novici v svojem dnev-
niku pristavil: „Šel je rakom žvižgat hudič“.

nad vrata butnol, da imam tako debelo gla-
vo, da sem moral kapo promeniti, ker mi
je bila premajhna. — Komšija me vsak dan
obišče, to je hišni gospodar, mohamedanec,
prinese duhana ter ga pušiva, da drug dru-
zega komaj vidiva, meni se jame kar kihati
kakor polhu. — Ko otide, morajo biti vrata
najmanj polu ure odprta, da se dim izkadi;
sicer pa je prijetno stanovanje: na enej tru-
gi sedim, drugi pa sem pokrov odtrgal, štir
polena na vkriž zbil, in glej mize, na ka-
teri pišem. Ako mi drv primanjka, vzamem
pa stalo strani in peč ž njim zakurim, raji
v gorki izbi, nego na ledeni mizi.

V Škofji Loki, 22. decembra.

V kratkem smo zgubili dva narodnja-
ka; prvi, ki je uže pred več tedni v hladni
zemlji, bil je spoštovani mož, po domače
Kronwirt J. Šušnik, posest. na glavnem
trgu. Čislalo ga je vse mesto, ker je bil
od nog do glave poštenjak, bil je narodnjak,
če tudi star, vendar je spoznal, da ga je
majka Slava rodila in se slovenskim mle-
kom dojila. Bil je dika Loki, spoštoval ga
je prijatelj i nasprotnik in ni se dal na li-
manice bedastih sanjarij nemčurstva nikdar
zapeljati; naj počiva mirno sin matere Slave,
narod se ga bode vedno hvaležno spominjal.

Drugo žrtvo smrtne kose smo izro-
čili danes hladni zemlji, Gašper Golob po
domače Strahinec, umrl je v najboljih letih;
tudi njega so vedno lovili oni metulji, kateri
nemčursko diše, stal je trdno in marsikte-
rikrat je ironično v obraz nemčukarskim
tihotapcem povedal, kaj je prav, ktere-
ga naroda da so, in po kakih potih hodijo.
Prav je imel Gašper, bodi mu zemljica lah-
ka, mi točimo solzico za njim ter se ne
menimo, če kedo prodrzno nanj kamen meče.
Ko bomo mimo vajinih gomil korakali,
spominjali se bomo dveh narodnih pošten-
jakov, ki nista postala nikdar izdajici, ampak
ljubila svojo domovino.

Kritični politični pregled.

Žalostno je končal državni zbor zad-
nje zasedanje. Strašno se je hudoval na mi-
nisterstvo, vzvlasti na grofa Andrašija, a
naposled vendar vse privolil, kar se je od
njega zahtevalo.

Seje so bile burne, očitalo se je mi-
nisterstvo, da je ono krivo, da državni dol-
govi vedno rastó, da narodno blagostanje
peša, da se uboštvo širi, trgovina in obrtstvo
hira; vse se očitalo ministerstvu, kar koli
se je moglo, a modri državni poslanci nijso
vedeli nobenega nasveta, kako bi se to tako
žalostno stanje poboljšalo; veliko je bilo
vpitja, zato pa tudi malo, ali nič vžitja.
Poslance vest peče in jeza jih grabi, ker
vidijo, da gre njihova politika rakovo pot,
ker so se prepričali, da so tega žalostnega
stanja najbolj sami krivi. Šli so, tužna jim
majka! slave si nijso pridobili, avstrijski
narodi jim voščijo srečno pot za vselej; se-
jali nijso državi dobrot, naj si toraj ne išče-

jo zahvale. Prav v zadnjih sejah je razodela
ustaverna stranka svojo politiko.

Poslanec Schönerer je namreč v očit-
nem govoru v državnem zboru izrekel, da
ga srce uleče v Nemčijo.

Prav, naj ide on i njegovi pajdaši, po-
tem se Avstrija znebi tiste ustavoverne
móre, ki jo tlači ter jej vročo kri pije.

Ako pogledamo naša dela i dela nam
nasprotnih strank ter v poštev vzamemo vse,
kar nam je rodilo minolo leto, nij treba
nam žalovati, škudela državne vage, v ka-
tero pokladamo mi svoje dobitke, dobiva
težo, mej tem pa vedno lažje postaja nas-
protna škudela. Delajmo tedaj v prihodnje
iz vseh svojih moči, neustrašljivo z veselim
srcem i trdnim zaupanjem na boljšo bodoč-
nost, bodimo zvesti avstrijci i rodoljubi, ra-
dnjmo se, da je napočila slovanska doba,
doba velike slave, neizmerne veličastva!

Poročilo

političnega društva „Edinost“ obravnav v
XIX. občnem zboru v dvorani tržaške čitalnice
17. novembra 1878.

(Dalje in konec).

V poročilu političnega društva „E-
dinost“ se je zadnjič neka pomota vrila; po
glasovanju za dr. Bleiweisa je govoril gosp.
G. tako-le:

„Gospod Trstenjak je slavil pred nek-
terimi dnevi šestdesetletnico svojega živ-
ljenja in četrdesetletnico svojega pisateljst-
va. Počastili so ga o tej priliki najodlič-
nejši narodnjaki ali z obiskom, ali z listi, ali
s telegrami; slednjih mu je došlo nad 60!
In prav tako! G. Terstenjaku gre slava kot
starosti in naj delavnejšemu sedanjih slov.
učenjakov in pisateljev. On je vrlo dopiso-
val od začetka v „Novice“, potem v „Glas-
nik“, „Slovenca“, „Slovenski Narod“, ure-
doval je delj časa „Zoro“ in „Vestnik“, iz-
dal je cele zvezke Matičnih knjig; a se
večkrat oglašil tudi v hrvaških in nemških
časnikih. Pisal je brez števila političnih
člankov v obrambo in spodbudo svojega
naroda, nadalje lepoznavskih in zabavnih
spisov. A pravo polje njegove učenosti je
bilo starinoslovje, basnoslovje, jezikoslovje
in — zgodovina. On je dokazal, da Sloven-
ci niso pritepenci, kateri so prilomastili v
6. ali 7. stoletju p. Kr. v naše pokrajine,
ampak da so bili že za Rimljanov tukaj in
v sosednih deželah naseljeni i. t. d. Celo
pri Nemcih in Rusih je njegovo ime na
dobrem glasu. Vreden je mož, da ga slavi
slovenski rod od Mure do Adrije.

Drugi gospod, ktere-
ga sem Vam ime-
noval, je dr. Kočvar, zdravnik v Celju,
kteri je nedavno praznoval svoj 70 letni
god. On je bil od leta 1848 do denešnjega
dne središče in duša narodnega gibanja in
delovanja na Štajerskem, kakor dr. Blei-
weis na Kranjskem. Ni obračal nikoli, ka-
kor mnogo drugih, svojega plašča po vetru,
stal je kakor skala v načelih, — ter narod
z besedo in peresom branil zoper napade
nemčurstva.

Ustanovnik in mnogoletni predsednik celjske čitalnice, budil in podpiral je radodarno učečo se mladino, v nemal jo za svoj narod, a tudi v svojem poklicu je rojakom bil modri svetnik in pomočnik.

Slava možu, kateri je že toliko let sijajni izgled ljubezni do domovine, kateri je osivel v delovanju za svoje krajane ob Dravi in Savinji, njegova dela so v prid *celemu* narodu, da se povzdigne do omike, blagostanja, zavesti svojih pravic! Ona dva sta spravila v čast slovensko ime, — tedaj tudi zaslužita čast in slavo, — in jaz predlagam vsled tega: Imenujte ju *častna uda* svojega društva, kakor ju je imenovala pretekli teden naša čitalnica!

Slava jima! Živila!

G. predsednik dá g. G. na glasovanje in bil je soglasno sprejet.

Potem je bila volitev deputacije, koja izroči diplomu in se vdeleži slavnosti. Izvoljeni so bili ti le gospodje: J. Nabergoj, J. Gorjup, I. Dolinar, A. Trobec, dekan Jan, M. Vatovec, I. Jež. Ker so bile točke zbora dovršene, zaključil je predsednik zbor.

V Trstu, 17. novembra 1878.

Domače stvari.

Razpuščenje mestnega zbora je naše italijančiče hudo v srce zbadlo, to ve naj nižji težak v Trstu. Naj gre človek v kakoršno družbo si bodi, povsod se čuje hudovanje nad razpuščenim zborom in velike demonstracije, ktere so ostro obsojevale starešinstvo, poročstvo so, da je ljudstvo sito paševanja stranke radeče lahonske barve, koja je vso sodrgo, ki je z onkraj Adrije v Trst pricokljala v službo jemala, da tlači avstrijski živelj. Pa mera je bila polna in vreča se je pretrgala, razlil se je lahonski strup.

Uže rijejo na tihem okoli volilcev in si pripravljajo pot italijančiči; volilci, tedaj ne držite križem rok, treba je, da se tudi vi pripravite za volitev, da zmorate stranko, ki se pase krvavimi žulji davkoplačevalcev, pa vredna nij, da zaseda stole na tribuni. Stranka, koja ni za vračajoče avstrijske hrabre vojake hotela novčiča privoliti, take stranke nečemo, ki sanja dan za dnevom, kedaj se bode na tržaškem gradu vila laška trobojnica.

Volitve v mestni zbor bodo prve dni meseca marcija. Oboroženi s pravico stopimo na bojišče.

Tržačani, odprite oči, spreglejte, kedo je vas zastopal v mestnem in deželnem zboru pod krinko liberalizma, da je tlačil sebi na korist vse, kar ni v lahonski izdajski rog trobilo. Okoličani, tudi okoli vas so se začeli medeno besedo volkovi v vovčji obleki plaziti, ne verujte nobenemu; vaš voditelj, društvo „Edinost“, vam nasvetuje dobre može in le teh se možato držite.

Ne bodite smahljivi, odkritosrčno povejte takim tiholapecem da ni daleč Italija, tam najdejo posla obilo, mi ne potrebujemo njih nasvetov, v svoji hiši znamo in hočemo sami gospodariti. Ako morda kateri Vasih prijateljev, ki se je dosedaj vedno narodno vedel, prigovarja kaj takega, spomnite se, da ga je uže lahon v svojo mrežo morda za čašo vina ujel. Ogibajte se takih in s zaničevanjem se proč obrnite. Pazili bomo na take kukavice, za nje bo v listu poseben predal, da bo slovensko ljudstvo znalo, kje je izdajica za sramotne novce. Proč s hinavstvom, proč z polovičarstvom, z odprtim čelom na svetlo naj stopi, kedor je res rodoljub, brez straha, pošteno, mirno in odkritosrčno naj bode orožje našim nasprotnikom, kateri imajo le moč v terorizmu in pretenju šibkim ljudem.

To za danes v letu 1878, v prihodnjem letu pa si namažemo ude s redinjeno močjo za duševni boj, za boj pravice in ne za sleparstvo.

Tržaška čitalnica bo imela v nedeljo 29. decembra popoldne ob 5 uri redni svoj občni zbor s tem le dnevnim redom: 1. Tajnikovo poročilo. 2. Blagajnikovo poročilo. 3. Odborovi nasveti. 4. Nasveti udov in 5. Volitev novega odbora.

Doprsno podobo dr. Janeza Bleiweisa je izdelal znani narodni podobar Zajec v Ljubljani, 48 centimetrov visoko, s primernim stalom. Cena jej je 5 gld. 50 kr. Podoba očeta naroda bi morala dičiti dvorano vsacega slovenskega društva in sobo vsacega izobraženega narodnjaka. Priporočamo vsem društvenim odborom in premožnim Slovencem, naj sežejo po izvrstno izdelani podobi. Gospod Fr. Zajec, akademični kipar, stanuje na dunajski cesti št. 7. v Ljubljani.

„Der Osten“, se zove časopis, kateri na Dunaji s prilogo v podobah izhaja, glasilo je Slovanov in Rumunov; v zadnjem št. je prinesel: Politični pregled, Zgodovina pravoslavne cerkve v Erdelji, Vhod cesarja Viljelma v Berlin, angleška vojna proti Afganistanu, dopise iz Petrograda, Filipopolja, Niša, Carigrada in Washingtona. Malo kroniko, Gospodarstvene stvari, Gozdi v Hrcegovini, reguliranje Save. Dunajska trgovina. Srečkanje i. t. d. „Der Osten“ velja s prilogo 1/4 leta le 1 gld. 50 kr. Mi priporočamo ta list vsem.

Vabilo.

„Jadranski glasovi“ iz Hajdrihove zapuščine II. zvezek. Izda jih g. Kosovelj v Črnicah pri Gorici. Kedor je poznal prezgodaj umrlega moža, kateri je skladal občutljive melodije, reči mora, da je bil Hajdrih slovenskemu narodu ženij, ki je vplemenil petje. Njegove melodije obsegajo nekaj posebnega, nekaj čarobnega. Tužno čuti srce, ko čuje žalostne, in radostno vtripa, ko zadone veseli glasovi. Da se ne pogubi sem

ter tja raztreseni narodni zaklad, kterega je prezgodaj umrli zapustil narodu, izda ga njegov učenec, g. Kosovelj. Veselo pozdravljamo to podvzetje, posebno tržaški Slovenci, kateri se moramo najbolj njemu zahvaliti, da je narodno petje v pravi cvet prišlo. Slovenci! ako hočete stalni spomin nek postaviti slovenskemu skladatelju, naročite se na II. zvezek „Jadranskih glasov“, to so skladbe še boljše, nego v prvem zvezku, mej njimi se posebno odlikuje Cegnarjeva, „Hrcegovska“, koja se le v Trstu poje. Kako milo otožno done glasovi hrcegovskih sirot in kako ponosen je junak, umreti hoče, a pod jarmom ne more živeti. Zvezek velja 1 gld. 20 kr., denar se bo še le takrat pobiral, ko se bo zvezek razpošiljal. Podpisalne pole so pri našem vredniku, pri g. pevovodji Bartlju in v tržaški čitalnici. Rodoljubi, dolžnost vsacega je, da podpira to podjetje in ne izostane nobeden.

Književnost.

„Rusko-turška vojska“. Tako se imenuje knjiga, ki je s 5. podobami prav lična ravnokar na svetlo prišla; spisal jo je znani pisatelj J. Alešovec in se dobiva pri knjigotržcu g. Giontiniju, s pošto velja 55 kr. Priporočamo to knjižico vsem, naj bi si jo vsak kupil in premišljeno bral, posebno naši kmetje, da bodo imeli prave pojme o znamenitej slovanskej vojni, koja je bila na veliko korist našem ogromnemu slovanskemu narodu.

„Zvon“

lepoznanski list s podobami, V. tečaj; izhaja po dvakrat na mesec; vsaka številka z izvirno podobo; „galerija slovenskih pesnikov“ z životopisi; pesmi, povesti, zgodovinski, naravoslovni, lepoznanski in dr. spisi. Naročnina 5 gld. za vse leto; 2 gld. 50 kr. za pol leta. Naslov: Redaction des „Zvon“, Wien, Währing, Herreng. 74.

Opomba.

Vsem udom političnega društva „Edinosti“ je razposlal denarničar listke, v kterih opominja zaostalo družbenino od minulega leta poravnati, to je, od leta 1878. Ker ima društvo mnogo troškov, so prošeni vsi oni, ki listke dobó, da tekoj poravnajo. Ako bi pa le kedo se odrekel temu, kar upamo, da ne bode, naj pošlje denarničarju listek nazaj. Da društvo more vspešno delati, treba, da ima denarno stanje v redu, komur je mar za narodno blagost, naj pristopi v politično društvo „Edinost“ in naj podpira teško delo primorskih Slovencev.

ODBOR.